

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D4/1/O.G.-99/1 (Devralma-Menfi Tespit)

Karar Sayısı : 99-40/423-270

Karar Tarihi : 1.9.1999

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU

Üyeler : Dr. Kemal EROL, Mehmet Zeki UZUN, Sadık KUTLU, Nejdet KARACEHENNEM, Mustafa PARLAK, A.Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER

B- RAPORTÖRLER: Oğuzkan GÜZEL, Mehmet ÖZDEN

C- BİLDİRİMDE BULUNAN: Mustafa ALACA Vekili: Av. Bekir AROMA
Güllü Sk., No:1, 3. Levent/İstanbul

D- TARAFLAR: - Autoliv AB

Klarabergs Viadukten 70, Section C, Box 70381,
S-10724, Stocholm/İSVEÇ

- Autoliv Cankor Otomotiv Emniyet Sistemleri Sanayi
ve Ticaret A.Ş. hissedarları:

i) Mustafa ALACA

İnönü Mah., Papaz Köprüsü Mevkii, 34620,
Sefaköy/İstanbul

ii) Çiğdem ALACA

Faruknafizçamlıbel Sk, Armakent Sitesi, A 2/16,
4. Levent/İstanbul

E- DOSYA KONUSU: Mustafa ALACA ve Çiğdem ALACA'ya ait % 10 oranındaki Autoliv Cankor Emniyet Sistemleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Autoliv Cankor) hisselerinin İsveç uyruklu Autolive AB unvanlı şirkete devrine izin ve bu devir işleminde taraflar arasında imzalanan "Hisse Devir Sözleşmesi"ne menfi tespit belgesi verilmesi talebi.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına en son 10.8.1999 tarih, 2574 sayı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 20.8.1999 tarih, D4/1/O.G.-99/1 sayılı Devralma ve Menfi Tespit Ön İnceleme Raporu 27.8.1999 tarih, REK.0.08.00.00/71 sayılı Başkanlık önergesi ile 99-40 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: Başvuru konusu devralma işleminin, 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında bir işlem olmadığı; anılan devralma için taraflar arasında imzalanan "Hisse Devir Sözleşmesi"ne, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4., 6. ve 7. maddelerine aykırılık taşımaması nedeniyle menfi tespit belgesi verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

1. İlgili Pazar

Ürün Pazarı: Devralmaya konu olan teşebbüs sürücü ve yolculara yönelik emniyet sistemleri üretmektedir. Bu ürünlerin tüketici gözünde kullanım amaçları açısından ikamesinin bulunmaması nedeniyle, ilgili ürün pazarı "karayolları taşıtlarının sürücü ve yolcularına yönelik emniyet sistemleri üretim ve dağıtım pazarı" olarak belirlenmiştir.

Coğrafi Pazar: Başvuru konusu açısından ilgili ürün pazarı Türkiye Cumhuriyeti sınırları olarak tespit edilmiştir.

2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Konuya ilişkin başvuruda; yapılacak hisse devrine izin ve bu işleme ilişkin Hisse Devir Sözleşmesi'ne menfi tespit belgesi verilmesi taleplerinin bulunması nedeniyle, değerlendirme bu iki talebe yönelik olarak ayrı ayrı yapılmıştır.

2.1. Devralma Başvurusunun Değerlendirilmesi

Başvuru ekinde yer alan Birleşme ve Devralmalar Hakkında Bildirim Formu'nda; Autoliv Cankor'un hisselerinin %90'ına sahip olan Autoliv AB'nin, anılan şirketin Mustafa ALACA ve Çiğdem ALACA'ya ait %5'er hissesini devralacağı belirtilmiştir. Hisse devrinin gerçekleşmesi halinde şirkete yabancı sermaye iştirakinin %100 olacağı ve bu nedenle de T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'nden 15.7.1999 tarih ve 51122 sayı ile izin alındığı bildirilmiştir. Ayrıca, Autoliv Cankor'un %40 oranındaki hissesinin, Autoliv AB tarafından, 1998 yılında Rekabet Kurulu'ndan da izin alınmak suretiyle devralındığı belirtilmiştir.

1997/1 sayılı Tebliğ'in 2. maddesi birleşme veya devralma sayılan halleri düzenlemektedir. Aynı maddenin (b) bendine göre, bir işlemin anılan Tebliğ kapsamında bir devralma sayılabilmesi için; "Herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün malvarlığı yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları devralması veya kontrol etmesi." unsurlarının gerçekleşmesi gerekmektedir. Aynı maddenin ikinci fıkrasına göre ise, "kontrol ayrı ayrı ya da birlikte fiilen ya da hukuken bir teşebbüs üzerinde belirleyici etki uygulama olanağı sağlayan haklar, sözleşmeler veya başka araçlarla ve özellikle bir teşebbüsün mal varlığının tamamı veya bir kısmı üzerinde mülkiyet veya işletilmeye müsait bir kullanma hakkıyla veya bir teşebbüsün organlarının oluşumunda veya kararları üzerinde belirleyici etki sağlayan haklar veya sözleşmelerle meydana getirilebilir".

Bildirime konu işlemde, Autoliv Cankor ortaklarından Necip ALACA'ya ait %40 oranındaki hissenin, şirketin %50'sine sahip olan Autoliv AB firmasına devrine Rekabet Kurulu'nun 26.2.1998 tarih ve 394-46 sayılı kararı ile izin verilmesi sonucu, sözkonusu şirketin kontrolünün Autoliv AB firmasına geçtiği görülmektedir. Bu işlem sonucunda Autoliv Cankor, Autoliv AB'nin bağlantılı teşebbüsü haline gelerek söz konusu teşebbüsle ekonomik birlik oluşturmaktadır.

Dolayısıyla, Autoliv Cankor'un üzerinde herhangi bir imtiyaz bulunmayan toplam %10 oranındaki hissesinin, Autoliv AB firması tarafından devralınması

işleminde, hisseleri devralan şirketin, devralınanın kontrolünü elinde tutuyor olması nedeniyle, kontrolde değişiklik olmadığından 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında bir devralma söz konusu değildir.

2.2. Hisse Satınalma Sözleşmesi'nin Değerlendirilmesi

Başvuru ekinde yer alan Menfi tespit/Muafiyet başvuru formunda; bildirilen Hisse Satınalma Sözleşmesi'nin 4.9. maddesinin "Rekabet Yasağı" başlığı altında düzenlendiği, bu düzenlemenin Autoliv AB'nin dünyaca tanınmış know-how, teknoloji ve markası altında, birlikte çalışmanın kişilere sağladığı birikimin haksız rekabete mahal verecek şekilde kullanımını engellemeye yönelik olduğu ifade edilerek, bu düzenleme ile rekabet ortamının varlığını zedeleyici bir durumun ortaya çıkmayacağı kanaati belirtilmiştir.

Hisse Satınalma Sözleşmesi, genel olarak taraflar arasındaki hisse satım şartlarını ve bunun gerçekleşme şeklini düzenlemektedir. Rekabet hukuku ile ilgili hükmün, sözleşmenin, satıcıların beyan ve taahhütleri başlıklı IV. maddesinin "Rekabet Yasağı" başlıklı 4.9. bendinde yer aldığı görülmektedir. Anılan madde; "Mustafa Alaca ve Çiğdem Alaca, şirketteki hissedarlıklarının sona ermesini izleyen üç (3) yıllık süre boyunca, Autoliv AB'nin önceden yazılı onayını almadan, tek başlarına ya da birlikte, doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak, herhangi bir kişi ile birlikte veya herhangi bir kişinin müdürü, temsilcisi, distribütörü, danışmanı veya personeli sıfatıyla, Türkiye Cumhuriyeti'nde veya şirketin direkt veya dolaylı olarak faaliyet gösterdiği diğer ülkelerde, şirketin faaliyetleriyle ilgili herhangi bir faaliyetle iştigal etmeyecekler (bilgileri dışında tanınmış bir borsada kote olan hisselerde azınlık paya sahip olmak nedeniyle ortaya çıkabilecek durumlar hariç olmak kaydıyla) ve bu gibi faaliyetlere herhangi bir şekilde katılmayacaklardır. Mustafa Alaca'ya Türk Ticaret Kanunu Madde 334-335 tahtında yetki verilmiş olması, Autoliv A.B. tarafından işbu rekabet yasağı hükmünden feragat edildiği anlamına gelmeyecektir." şeklindedir.

Getirilen bu düzenleme ile, şirketteki hisselerini devreden gerçek kişilerin rakip olma ihtimallerinin üç yıllık bir süre için bertaraf edilmek istenildiği görülmektedir.

Teşebbüsler arasında bir tarafın diğerine rekabet yasağı getirdiği anlaşmalar 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırıdır. Bununla birlikte, bazı birleşme veya devralma işlemlerinde; maddi hakların yanısıra müşteri portföyü, itibar, satış stratejileri ve sair gayrimaddi unsurların ve know-how gibi kayıtlı olmayan hakların da devri sözkonusu olduğu için, satıcı üzerine getirilen ve belirli şartları içinde bulunduran rekabet yasakları, zorunlu ve makul sınırlamalar olarak mütalaa edilmektedir.

Başvuru konusu Hisse Satınalma Sözleşmesi'nin rekabet yasağına ilişkin hükmünde yer alan üç yıllık sınırlama, yapılan işlemde know-how gibi kayıtlı olmayan haklar ile müşteri portföyü, itibar ve sair gayrimaddi unsurların da devri sözkonusu olduğundan, makul bir yan sınırlama olarak değerlendirilmiştir.

Öte yandan, sözleşme 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi hükmü çerçevesinde de değerlendirilmiştir. Buna göre, sözleşme ile hakim durumun kötüye kullanılması durumunun oluşup oluşmadığı incelenmiştir. Öncelikle hissesi satılan firmanın

sürücü ve yolculara yönelik emniyet sistemleri pazarında %60'lık pazar payına sahip olduğunu bildirmesi, bu teşebbüsün ilgili pazarda hakim durumda olabileceğini göstermektedir. Ancak Kanun'un 6. maddesi hakim durumda olmayı değil, hakim durumun kötüye kullanılmasını yasaklamaktadır. Anılan hisse satın alma sözleşmesinde asıl amacın hisselerin devralınması olduğu ve getirilen rekabet yasağı hükmünün, devralma işleminin doğası gereği yan sınırlama olarak getirildiği görülmektedir. Sonuç olarak, başvuru konusu sözleşmenin anılan Kanunun 6. maddesine aykırılık taşımadığı kanaatine varılmıştır.

Sözleşmenin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesine göre incelenmesi ise, yukarıda, devralma işlemine ilişkin izin başvurusu kapsamında yapılmıştır. Buna göre sözleşme sonucu hisseleri satılan şirketin kontrolünün değişmemesi nedeniyle hisse satın alınması işleminin Kanun kapsamı dışında olduğu anlaşılmıştır.

Sonuç olarak, Autoliv AB ile Mustafa ALACA ve Çiğdem ALACA arasında düzenlenen "Hisse Satınalma Sözleşmesi"nin taşıdığı rekabet yasağı hükmünün makul bir yan sınırlama olması nedeniyle kanunun 4.,6. ve 7. maddelerine aykırılık taşımadığı kanaatine varılmıştır.

İ- SONUÇ

Yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmeler ışığında;

- Autoliv Cankor Emniyet Sistemleri ve Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin üzerinde herhangi bir imtiyaz bulunmayan %10 oranındaki hissesinin, söz konusu şirketin %90 oranındaki hissesine sahip olan Autoliv AB unvanlı şirketçe devralınması işleminin, şirketin kontrol unsurunun değişmemesi nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında bir devralma işlemi olmadığına,

- Bu devir işlemi için taraflar arasında imzalanan "Hisse Devir Sözleşmesi"ne, sözleşmede yer verilen üç yıl süreli rekabet yasağı hükmünün zorunlu ve makul bir yan sınırlama olması ve 4054 sayılı Kanun'un 4., 6., ve 7. maddelerine aykırılık olmaması nedeniyle menfi tespit belgesi verilmesine,

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.